

IL-KELMA “GĦAMUDA”

Fil-ħarġa tal-MALTI ta' Marzu 1926, il-qarrejja jiltaqgħu ma' kelma li, naħseb, ftit jafu xi tfigger. Minn għaliġa, ma kontx naqbad tifsiritha, kieku min qaleb bil-malti l-ittra ta' C. Dessoulavy ma żiedx warajha l-kelma tinda (faċċ. 19).

Mela *għamuda* tfigger *tinda*. U dit-tifsira wkoll jidhirli li jatiha G. Micallef (faċċ. 17).

Iżda ma nafx b'liema jedd jātu dawn il-kittieba dit-tifsira lill-kelma *ghamuda*.

Fil-ilsna kollha xamin *ghamuda* tfisser *waqqafa*, *kolonna*, mill-*għerq* *gh-m-d* li jfisser *waqaf*. Hekk fil-lhudi, feniċju, aramajk, sorjan, etjopiku, *għarbi*, dejjem tfisser *kolonna*. U din hi t-tifsira ewlenija li għandu jkollha l-kelma maltija. Jista' nbagħad wiehed, b'tiġbida *zghira*, jāti lill-kelma *ghamuda* t-tifsira tal-*għarix*, jew tat-*tinda* mibnija fuq il-*waqqafet*. Imma din tifsira mgebbda, mhix ewlenija.

Sajdun.

* * *

Għal dak li hu tifsir ewlieni tal-kelma *Ghamuda* jista' iku li SAJDUN għandu daqxejn ta' raġun. Imma minnġhajr ma toqgħod iġġebbidha, il-kelma *ghamuda* dlonk tista' tfisser *tinda* jew aħjar *għarix* (capanna).

Il-kelma "tent" ingliża ma stajtx intiha t-tifsir ta' *għarix* għax l-anqas *għarix* ma tfisser sew sew dak li bl-ingliż sata' jifisser aħjar bil-kelma "hut" li hija d-*dwejra* magħmula bħal *għarix* tan-nies li "waqfu u għammru fuq *ghajn* jew *bir* jew *bur* jew *hal*" (*mhall*) kif qalilna G. Micallef. Fil-*għarbi* nsib li *ghamuda* tfisser fost hwejjeġ oħra: *bastun ta' tinda* (*għarix*), *plier*, *kolonna*, kif ukoll il-*kāp ta' xirka* jew ta' *familja*. (Cfr: HAVA, BELOT e CHERBONNEAU.)

G. Micallef mita qal "fejn tħawlet il-*ghamuda* xenzlet" iktarx li taha l-aħħar tifsira (*ceppo di una tribù nomade*) jew aħjar ta' *mhall* jew *dar* li tħawlet u xenzlet, jekk inbagħad ma riedx iwassalha għal l-istess *għerq* ta' *a-h-l*. Jiena biex infisser dak li ried ighid C. Dessoulavy għidt *ghamuda* bit-tifsir li jatiha Magri fil-qawl malti "Ja Xbāt hābbāt, ma mejjiltx il-*ghamuda* u ma qtiltx il-*ghaġuza*" (Cfr: "X'ighid il-Malti etċ. pag. 163, Malta 1925).

Hawn *ghamuda* qiegħda flok *għarix* (*dwejra*) bħalma *gala'* qiegħda flok bastiment tal-qluġh. Qabbel ukoll B. ROUDANOVSKI "Quelques particularités du Dialecte de Malte" fejn ifisser dan il-qawl u jghid li t-tifsira safja ta' *ghamuda* hija ta' dik il-*ghuda* jew *waqqafa* li żżomm it-tinda tal-bidwin (nomadi). Wara *ngibdet* u fisret ukoll "kolonna".

A. C.